

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
NECATİBEY EĞİTİM FAKÜLTESİ
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK ANABİLİM DALI

GRUPLA PSİKOLOJİK DANIŞMA
UYGULAMALARI YÖNERGESİ

Bu yönerge, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği Psikolojik Danışma Rehberlik Eğitimi Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Birimi (PDR-EPDAB) Grupla Psikolojik Danışma Uygulamaları Ulusal Standartları (2022) kılavuzu referans alınarak hazırlanmıştır.

GRUPLA PSİKOLOJİK DANIŞMA YAŞANTISI

Psikolojik danışmanlık lisans eğitiminde psikolojik danışman adaylarının grupla psikolojik danışma sürecini deneyimlemeleri önemlidir. Amerikan Psikolojik Danışma ve İlgili Eğitim Programları Akreditasyon Kurulu'na (CACREP) göre, psikolojik danışman adaylarının grupla çalışma yeterliği kapsamında gerek teorik gerekse uygulamalı olarak grubun amaçları, grup süreci, grup dinamikleri, kuramlar, müdahale yöntemleri ve grupla çalışma becerileri konularında donanımlı olmasını sağlamak bir zorunluluktur. Bu ilke ve standartlara göre, her psikolojik danışman adayının en az 10 saat bir grubun üyesi olarak grup yaşantısından geçmesi gerekmektedir (CACREP, 2009). Grup liderliği eğitiminde farklı eğitim modelleri kullanılsa da temel eğitimin dört ana ögesi olduğu vurgulanmaktadır; (a) didaktik yöntemle kuramsal bilginin verilmesi, (b) grup yönetmeden önce bir grup süreci gözlemlene, (c) grup üyesi olarak grup deneyimi yaşama ve (d) süpervizyon eşliğinde grup liderliği ya da yardımcı liderlik yapma (Stocton ve Toth, 1996).

1. TANIMLAR

Grup Lideri: Grupla psikolojik danışma oturumlarının planlanmasından ve yürütülmesinden sorumlu olan (Jacobs et al., 2012), oturumları psikolojik danışma becerilerini kullanarak gruptaki üyelerin gelişimini ve etkileşimini destekleyen kişidir (MYK, 2017).

Grupla Psikolojik Danışma: Grupla psikolojik danışma psikolojik danışman tarafından yürütülen ve kişilerarası ilişkilerin geliştirilmesine yönelik, üyelerin duygu, değer ve tutumlarının üzerinde durulan, ayrıca her bir üyenin davranışsal amacının gerçekleştirilmesine çalışılan profesyonel ve terapötik yardım etme sürecini ifade eder (MYK, 2017).

Grupla Psikolojik Danışma Yaşantısı: Grup lideri tarafından planlanan grupla psikolojik danışma oturumlarının grup üyeleriyle beraber hayata geçirilmesidir (Yalom & Leszcz, 2005).

Grup Üyesi: Genellikle benzer sorunlarla bir araya gelen (Jacobs et al., 2012), yaşamında değişiklik yapmak ve zorluklarla başa çıkabilmek için grup içerisinde bireysel kaygılarını, düşüncelerini, duygularını paylaşarak psikolojik yardım alan kişileri tanımlamaktadır (MYK, 2017).

Liderlik Becerileri: Liderlik becerileri grupla psikolojik danışmada sürecin etkili bir şekilde yürütülebilmesi için grup lideri ve yardımcısının sahip olması gereken, grubun gelişimine ve grup üyelerinin birbirleriyle etkileşim içine girmesine yardımcı olan becerileri ifade eder (MYK, 2017).

Psikolojik Danışma: Farklı birey, aile ve grupları ruh sağlığı, iyi oluş, eğitim ve kariyer hedeflerine ulaşabilmeleri için güçlendiren profesyonel ilişkiyi içeren yardım sürecidir (ACA, 2014).

Psikolojik Danışman Adayı: Psikolojik danışma ve rehberlik uygulamalarını gerçekleştiren ve psikolojik danışma ve rehberlik lisans programına devam eden lisans öğrencisini ifade etmektedir.

Süpervizyon: Psikolojik danışman adayının gelişimini destekleyen, grupla psikolojik danışma yaşantısı içerisinde yardım alma ve yardım sunma niteliğinin izlendiği ve psikolojik danışman adayına geribildirim sunulan ve deneyimli bir meslek elemanı tarafından yürütülen süreçtir.

Yardımcı Lider: Özellikle psikolojik danışman eğitiminde sıkça rastlanan (Yalom & Leszcz, 2005), grupla psikolojik danışma sürecinin etkili bir şekilde yürütülebilmesi için gerekli psikolojik danışma becerilerine sahip olan (MYK, 2017), grup dinamiklerine katkıda bulunan ve grup lideri ile birbirlerine karşılıklı destek sağlayan kişidir (Yalom & Leszcz, 2005).

2. GRUPLA PSİKOLOJİK DANIŞMA UYGULAMALARI DERSİ

Dersin adı: Grupla Psikolojik Danışma Uygulamaları (8.yarıyıl) (1+2)

Dersin Tanımı: Bu ders psikolojik danışman adaylarının grupla psikolojik danışma grubunun nasıl oluşturulduğunu, grup kurallarının nasıl belirlendiğini, grupta davranışsal amaçların nasıl belirlendiğini, grup sürecinde alıştırmaların nasıl kullanıldığını, sürecin nasıl yürütüldüğünü, grup sürecinin aşamalarında neler yaşandığını, grup sürecinin nasıl sonlandırıldığını ve etik unsurların nasıl ele alındığını yaşayarak deneyimlemelerini hedefleyen bir derstir. Psikolojik danışman adayları grup üyesi olarak bir dönem boyunca dersi yürüten öğretim üyesinin liderliğinde bir grup yaşantısından geçmektedir. Bunun yanında her hafta grup içinden farklı bir psikolojik danışman adayını grupta liderlik/yardımcı liderlik yapmaktadır.

Dersin Öğrenim Çıktıları:

Grup psikolojik danışmanlığında uygulanan danışma kuramları çerçevesinde grup lideri tarafından yürütülen grupla psikolojik danışma sürecinde psikolojik danışman adayları;

1. Grupla psikolojik danışma grubunun nasıl oluşturulduğunu öğrenir.
2. Grup kurallarının ve normlarının nasıl belirlendiğini yaşayarak anlar.
3. Grupta davranışsal amaçların nasıl belirlendiğini grup yaşantısı içerisinde öğrenir.

4. Grup sürecinde gündemin nasıl belirlendiğini deneyim içerisinde kavrar.
5. Grup sürecinin nasıl sonlandırıldığını anlar.
6. Etik unsurların nasıl ele alındığını yaşayarak öğrenir.
7. Bireysel ve kültürel farklılıklara saygı duymayı öğrenir.

3.PSİKOLOJİK DANIŞMAN ADAYLARINA SAĞLANACAK UYGULAMA OLANAKLARI

Grupla Psikolojik Danışma Uygulamaları Dersinin Yürütülmesine Yönelik Olanaklar:

Dersin yürütülmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınması önerilmektedir.

- a) Akademik dönem başında 12-14 arasındaki öğrenciden oluşan grupların ve her bir gruba liderlik edecek öğretim üyelerinin belirlenmesi sağlanır.
- b) Dersin sorumlu öğretim elemanı her hafta 90 dakika olacak şekilde düzenlenen grupla psikolojik danışma uygulamasında liderlik yapar ve/veya liderlik yapacak öğrenciye süpervizyon ve gözetim sağlar.
- c) Grupla psikolojik danışma uygulamasına başlanmadan önce ilk hafta psikolojik danışman adaylarına dersin sorumlu öğretim elemanı tarafından grupla psikolojik danışma süreci ve işleyişi hakkında hatırlatıcı teorik eğitimin verilir.
- d) Aday psikolojik danışmanların grupla psikolojik danışma sürecinde;
 1. Yapılamanın nasıl yapıldığını
 2. Kuralların nasıl belirlendiğini,
 3. Davranışsal amaçların nasıl oluşturulduğunu,
 4. Bir danışan olarak kendilerini açmayı,
 5. Alıştırmaların nasıl uygulandığını,
 6. Grubun evrelerinin nasıl işlediğini,
 7. Grubun nasıl sonlandırıldığını yaşayarak deneyimlerler.
- e) Her psikolojik danışman adayı grupla psikolojik danışma sürecinde bir oturumda liderlik/yardımcı liderlik yapar.
- f) Psikolojik danışman adayları liderlik yapacağı oturuma yönelik hazırlık (grubun hangi

evrede olduğunun değerlendirilmesi, grup dinamiklerinin değerlendirilmesi, oturum için ısınma, güven oluşturma vb. egzersizlerin planlanması) yapar ve ders sorumlusuna sunar. Ders sorumlusu öğretim elemanı yardımcı liderlik yapacak psikolojik danışman adayı ile grup oturumu öncesinde görüşme gerçekleştirir. Böylelikle psikolojik danışman adayı yardımcı liderlik yapacağı oturuma hazırlanır.

- g) Yardımcı liderlik yapacağı oturum için süpervizyon alan psikolojik danışman adayı bir sonraki oturumda grup liderliği/yardımcı liderliği yapmaktadır.
- h) Grup yaşantısının ardından süpervizyon sürecinde ders sorumlusu liderlik/yardımcı liderlik yapan psikolojik danışman adayına oturumdaki danışma becerilerine yönelik olarak süpervizyon verir.

Uygulamaların Başlangıç ve Bitiş Süreleri

Grupla Psikolojik Danışma Uygulamaları dersi her hafta 90 dakika yaşantı grubu (uygulama) ve 45 dakika süpervizyon olmak üzere haftada 3 ders saati olarak akademik dönem boyunca devam eder. Grupla psikolojik danışma süreci 12-13 hafta arası yürütülebilir.

Süpervizör öğretim elemanlarının sağlayabileceği süpervizyon olanakları:

Dersin sorumlu öğretim üyesi ders kapsamında süpervizörlük görevlerini yerine getirir. Süpervizör her hafta o hafta yardımcı liderlik yapacak olan psikolojik danışman adayı ve o haftaki grup oturumunda yardımcı liderlik yapmış olan psikolojik danışman adayı ile bir araya gelerek süpervizyon oturumu gerçekleştirir. Bunun yanında dersin sorumlu öğretim elemanı tercihen grup oturumu sonrasında tüm grup üyeleri ile bir araya gelerek, o grup oturumunda lider ve yardımcı lider tarafından sergilenen becerilere ve sürece dair bilgilendirme ve farkındalık geliştirme çalışması yapabilir. Eğitim amaçlı yaşantı grubu olduğundan her oturum sonunda öğretim elemanı psikolojik danışman adaylarının grupla psikolojik danışma sürecine ait farkındalıklarını arttırmak adına grup uyumunu bozmadan sadece sürece ilişkin geri bildirimlerde bulunabilir.

Süpervizör Öğretim Elemanının Özellikleri ve Görevleri

Süpervizör öğretim elemanları için önerilen özellik ve görevler aşağıda yer almaktadır.

Özellikleri

- Rehberlik ve Psikolojik Danışma alanında lisans ve/veya yüksek lisans ve doktora derecesine sahip olmak.
- Grupla psikolojik danışma liderliği deneyiminin olması önemsenir.

Görevleri

- Grup sürecinin planlama, yürütme ve değerlendirme basamaklarını dikkate alma.
- Grupla psikolojik danışma sürecinde keşif, içgörü ve eylem aşamaları kapsamında ele alınan grupla psikolojik danışma becerilerinin kullanımı konusunda adayları cesaretlendirme.
- Psikolojik danışman adaylarının grupla psikolojik danışma yaşantısına katılmalarını ve süreçte kendilerini ifade edecek ortamı sağlama.
- Psikolojik danışman adaylarının yaşantı grubu ve süpervizyon sürecinde dolduracakları gözlem ve değerlendirme formlarını inceleyerek geribildirim verme.
- Her psikolojik danışman adayını yardımcı liderlik sürecindeki liderlik becerileri, terapötik iletişim ve grup dinamiğini takip edebilme açısından değerlendirerek dönütler verme.
- Yardımcı liderlik yetkinliği kapsamına giren beceri alanlarını grup lideri adaylarına açıklama ve bu alanlar konusunda geri bildirim verme.
- Yardımcı liderlik görevi üstlenen psikolojik danışman adayları için akran geribildirim ilkelerini belirleme ve öğrencilerin bu ilkelere uygun davranmalarını sağlama.
- Dönem sonunda psikolojik danışman adaylarının yaptıkları tüm çalışmaları değerlendirip yazılı ve sözlü geribildirim verme.
- Süpervizyon sırasındaki gözlemler, izlenimler ve dönem sonunda öğrencilerin hazırladığı raporları inceleyerek psikolojik danışman adaylarını “Süpervizör Öğretim Elemanı Değerlendirme Formunda” yer alan ölçütler doğrultusunda değerlendirme.

Okul ya da Diğer Kurumlardaki Süpervizörlerin Özellikleri ve Görevleri

Bu dersin Türkiye’deki lisans programları uygulamalarında kampüs dışı uygulama yapılmayacaktır.

Yararlanılacak Süpervizyon Çeşitleri

Bireysel ve/veya grup süpervizyonu kullanılabilir.

PSİKOLOJİK DANIŞMAN ADAYINDAN BEKLENEN ÇALIŞMALAR

1. Psikolojik danışman adayları Grupla Psikolojik Danışma Uygulamaları dersi kapsamında 12-13 hafta süresinde dersin öğretim elemanı tarafından yürütülen grupla psikolojik danışma uygulamasına grup üyesi olarak katılım sağlar. Bunun yanında ders öğretim elemanın yönlendireceği planda ve şekilde grupta en az bir kez liderlik/yardımcı liderlik görevini yapar.
2. Üye olarak grupla psikolojik danışma oturumlarına zamanında katılır.
3. Grup kurallarının ve normlarının oluşturtulmasında ve devamının sağlanmasında aktif sorumluluk üstlenir.
4. Grup kurallarından biri olan etik açıdan da en önemlisi olan gizliliğin sağlanmasında üstüne düşen sorumlulukları yerine getirir.
5. Grupla psikolojik danışma yaşantısından geçerken üye olarak grup dinamiklerinin oluşumuna gruba aktif şekilde katılım sağlayarak yardım eder.
6. Grupta konuşan üyeyi dinlemeye, anlamaya ve ona destek olmaya çalışır. Kendisinin benzer yaşantıları varsa grupta paylaşmaya istekli olur.
7. Psikolojik danışman adayının grupla psikolojik danışma yaşantısından geçerken şu becerilerini aktif bir şekilde kullanmaya çalışması beklenir: Dikkati verme, etkin dinleme, destek olma ve cesaretlendirme, kendini açma, yorum yapmadan geribildirim verme, grup kurallarına uyma, şimdi ve buradayı kullanma, uygun soru sorma, paylaşırma ve bağlama yapma vb.
8. Psikolojik danışman adayları her hafta katıldığı oturuma ilişkin “Öz-değerlendirme Raporunu” doldurur ve ders öğretim elemanına sunar.
9. Psikolojik danışman adayı yardımcı liderlik yapacağı oturum öncesinde “Grup oturumuna Hazırlık Formunu” doldurur. Oturum öncesinde ders öğretim elemanı ile görüşür ve oturuma hazırlık noktasında süpervizyon alır.
10. Psikolojik danışman adayı yardımcı liderlik yaptığı oturum sonrasında “Grup Oturumu Değerlendirme Formunu” doldurur. Ders öğretim elamanına ulaştırır ve ders öğretim elemanından yardımcı liderlik yaptığı haftaya ilişkin süpervizyon alır.

Başarıyı Değerlendirme Ölçütleri

Başarıyı değerlendirmek için aşağıda iki ana başlıkta toplanan çalışmalar göz önünde bulundurulabilir. Bu çalışmalara verilecek puanların çalışmaların sayısı, harcanan zaman,

ortaya konan iş gücü ve geliştirilen yeterliklerin derecesi dikkate alınarak belirlenmesi ve ağırlıklandırılması önerilmektedir.

I. Yapılan çalışmalar ve çalışmaların raporlaştırılması

- Her grup oturumu sonrasında oturuma yönelik öz-yansıtma raporunun hazırlanması
- Yardımcı liderliğe yönelik olarak oturuma hazırlık raporunun hazırlanması
- Yardımcı liderliğe yönelik olarak oturum deşifresinin ve/veya geniş özetinin hazırlanması
- Yardımcı liderliğe yönelik olarak oturum değerlendirme raporunun hazırlanması
- Genel öz yansıtma raporunun hazırlanması

II. Değerlendirme

- Süpervizör öğretim elemanının hazırlanan raporları değerlendirmesi
- Genel Öz değerlendirme raporunun hazırlanması

Öğrenme Çıktıları İçin Dersin Ölçme ve Değerlendirme Araçlarının Belirlenmesi

Grupla psikolojik danışma uygulamaları, PDR lisans programlarında 8. Dönemde Grupla Psikolojik Danışma Uygulamaları dersi kapsamında yapıldığından, burada bu derslerin öğrenme çıktılarını değerlendirme amaçlı aşağıdaki ölçme ve değerlendirme araçlarının kullanılması önerilmektedir.

a. Yürütülen grupla psikolojik danışma sürecine düzenli katılım

a. Her oturuma ilişkin öz yansıtma raporlarının zamanında sunulması

b. Genel grupla psikolojik danışma yaşantısına ilişkin öz yansıtma raporunun zamanında sunulması

c. Yardımcı liderliğe ilişkin raporlar (Oturuma Hazırlık Formu ve Oturumu Değerlendirme Formu)

d. Öz Değerlendirme Formları (Süpervizör Öğretim Elemanı ve Öz Değerlendirme Formları)

Grupla Psikolojik Danışmada Uygun Etik Davranışlar

Psikolojik danışman adaylarının lider / yardımcı lider olarak grupla psikolojik danışma uygulamalarını yürütürken Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği (2021) tarafından yayınlanan “Psikolojik Danışma Etik Kodları” kitapçığından da yararlanarak mesleki etik ilke ve standartlara uygun bir biçimde gerçekleştirmeleri beklenmektedir. Psikolojik danışman adaylarının uygun etik davranışlar, yukarıda söz edilen etik ilke ve standartlar hakkında bilgi

sahibi olmalarından süpervizör öğretim elemanı sorumludur. Grupla psikolojik danışma uygulamaları grubunda yer alan bütün psikolojik danışman adaylarının mesleki etik ilkelerin ve standartların yanında grupça belirlenmiş kurallara da uymaları gerekmektedir.

Grupla psikolojik danışmada uygun olan etik davranışlar grupla psikolojik danışma dersinde teorik ve uygulamalı olarak süpervizyon denetiminde ders kapsamında ele alınmalıdır.

Grupla psikolojik danışma sürecinde göz önünde bulundurulması gereken etik ilkeler şunlardır:

Psikolojik danışman;

- Grupla psikolojik danışmayla ilgili eğitimlere ve süpervizyonlu uygulamalara dayalı olarak sadece yetkinlik sınırları içinde grupla psikolojik danışma uygulaması yapar.
- “Önce zarar vermeme’ ilkesine göre hareket eder.
- Sahip olduğu bilgi, statü ya da gücü kullanarak danışanlarının kaynaklarını kendi yararı için kullanmaz.
- Kendi değerlerinin, tutumlarının ve inançlarının grup sürecini nasıl etkileyebileceğinin farkındadır ve bunları danışanlara empoze etmekten kaçınır.
- Danışanlarına profesyonel yardım etme yeterliliğine sahip değilse, psikolojik danışmanlık ilişkilerine girmekten veya ilişkiyi sürdürmekten kaçınır. Danışanları başka psikolojik danışmanlara sevk edebilir.
- Her bir grup üyesinin diğer bir grup üyesine veya grup etkileşiminin her bir üyeye verebileceği fiziksel ya da psikolojik incinmelerden korunması için gerekli önlemleri alır.
- Grupla psikolojik danışma hizmeti vereceği zaman grup katılımcılarını grubun amacına ve yapısına uygun bir şekilde belirler.
- Grupla psikolojik danışma süreci başında, potansiyel grup üyeleri ile ön görüşmeler yapar. Amaçları grupla örtüşen ve gruptan yarar sağlama olasılığı yüksek olan üyeleri gruba almaya çalışır.
- Ön görüşmelere göre grubu oluşturarak grupla psikolojik danışma süreci kuralları, karşılıklı yükümlülükleri içeren bilgilendirilmiş onam/onay formunu grup üyelerine/velilerine/sorumlu kişilere imzalatır.
- Bilgilendirilmiş onam/onay formunda grubun amacı ve hedefleri, grubun işleyişi, grup üyelerinin hakları ve sorumlulukları, grup sürecinde gizlilik ilkesinin önemi ve sınırlılıkları, grup sürecindeki olası riskler, grup liderinin rol ve sorumlulukları, grup liderinin yetkinlik düzeyi ve kuramsal yaklaşımı, kayıtların saklanması, grubun

yapılacağı yer, zaman, ücretlendirme ve istediğinde gruptan ayrılabilceği gibi bilgileri dahil eder.

- Grupla psikolojik danışma uygulamalarında, sınıf içi grup psikososyal etkinliklerde gizliliğin sınırları konusunda süreç başında üyelere bilgi vermesi, grup liderinin gizliliği garanti edemediği durumları açıklaması, gruptan çıkarılma koşullarını açıklaması, grup kurallarını oluşturmaları ve gizliliğin önemini vurgulaması ve bunu bir kural olarak belirtmesi ve katılımcıların onaylamasını sağlaması gerekir.
- Grup üyeleri kendileri ya da başkaları için tehlike oluşturuyorsa, çocuk ya da yaşlılara yönelik bir istismar durumu biliniyorsa ve mahkeme emri ile bilgi isteniyorsa gizlilik ihlal edilebilir.
- Grupla psikolojik danışma sürecinde ölçme araçlarından elde edilen sonuçların kimlerle paylaşılacağı hakkında danışanı bilgilendirir. Grupla psikolojik danışma sürecinde gerçekleştirilen ölçme sonuçlarının verileri danışandan izin alındıktan terapötik değer olduğu takdirde grup içinde konuşulabilir.
- Psikolojik danışman süpervizyon alırken yardım hizmeti sunulan bireyin onayını almak veya kişisel bilgilerini gizlemek koşulu ile psikolojik danışma sürecine ilişkin bilgileri süpervizyon aldığı kişiyle paylaşabilir.
- Danışanların ses veya görüntüsünü kaydetmeden önce bireyin, birey öğrenci ise velisinin yazılı iznini alır.
- Grupla psikolojik danışmada paylaşılanların grup içinde kalmasının önemi konusunda grup üyelerini bilgilendirir ve gizliliğe uyma konusunda teşvik eder.
- Gruptan ayrılmak isteyen üyenin grup liderine ve diğer grup üyelerine ayrılma düşüncesinde olduğunu bildirmesi ve nedenlerini açıklaması hakkında danışanı cesaretlendirir.
- Eğer bir üye gruptan ayrılırsa psikolojik danışman yardım alabileceği farklı seçeneklere ulaşmasına yardımcı olur.
- Gizliliğin sınırları, ihlalini gerektiren durumlar ve ciddi risk olduğunda danışanın sağlığı ve güvenliği için hastaneye ya da başka uzmana sevk etme konusunda danışanı bilgilendirmesi ve psikolojik danışma ilişkisi için danışanın verdiği bilgilendirilmiş onayı, uygun şekilde yazılı ve imzalı belge haline getirmesi gerekir.
- Danışanı koruması gerektiğinde, yasal bir zorunluluk olduğunda ya da diğer kişilere ya da topluma karşı olası bir tehlike tespit ettiğinde (hayatı sonlandırma, bulaşıcı hastalık vb.) elindeki gizli bilgileri paylaşır
- Lider/yardımcı lider, hastalık, seyahat ve sonlandırma gibi durumlar nedeniyle grup

liderliğinden ayrılacağı durumlarda psikolojik danışma hizmetinin devamı için gerekli düzenlemeleri yapar.

- Danışanlarıyla, eski danışanlarıyla ve onların yakınlarıyla duygusal veya cinsel ilişkiye giremez.
- Danışanlarına ve eski danışanlarına karşı duygusal veya cinsel sözel ya da sözel olmayan davranışlarda bulunmaz.
- Arkadaşları veya aile üyeleri ile psikolojik danışmanlık ilişkisine giremez.
- Danışan ya da grup üyesinin yararına olmadığı sürece,
- Danışan ya da grup üyeleriyle olan yardım ilişkisi sürecinde tarafsızlığını, yetkinliğini ya da performansını olumsuz yönde etkileyebilecek ve danışanın bu süreç içinde zarar görme riskini artırabilecek her türlü ikili ilişkiden kaçınır.
- Danışanın paylaştığı bilgileri ve bu bilgileri içeren kayıtların gizliliğini korur.
- Danışan kimliğine, kişiliğine, görüşlerine ve psikolojik danışma hedefine saygı duyar.
- Danışanın mahremiyetine saygı duyar ve sadece psikolojik danışma sürecine katkı sağlayacağını düşündüğü bilgileri ister.
- Danışanın kendi sorunlarını çözebilme gücüne güvenir, kendi kararlarını verebilme özgürlüğüne inanır.
- Danışanıyla birlikte çalışarak bütüncü bir psikolojik danışma planı hazırlar. Psikolojik danışma süresince planların devamlılığı, uygulanabilirliği ve etkililiği konusunda danışanlara söz hakkı verir.

Ders Kapsamında Kullanılabilecek Örnek Formlar

1. Bilgilendirilmiş Onam Formu: Grupla psikolojik danışma süreci başlamadan gruba katılacak psikolojik danışman adayları tarafından okunur ve imzalanır. (EK-1)

2. Grup Oturumuna Hazırlık Formu (Yardımcı Liderlik Oturumuna Yönelik): Yardımcı liderlik yapılacak oturum öncesinde psikolojik danışman adayı tarafından doldurulur ve ders öğretim elemanına sunulur. (EK-2)

3. Grup Oturumunu Değerlendirme Formu (Yardımcı Liderlik Oturumuna Yönelik): Yardımcı liderlik yapılan oturum sonrasında psikolojik danışman adayı tarafından doldurulur ve ders öğretim elemanına sunulur. (EK-3)

4. Genel Öz Yansıtma Raporu (Dönem Sonu): Tüm grup yaşantısına ve yardımcı liderlik deneyimine ilişkin olarak psikolojik danışman adayı tarafından dönem sonunda hazırlanır ve öğretim elemanına sunulur. (EK-4)

5. Genel Öz Değerlendirme Raporu (Dönem Sonu): Psikolojik danışman adayı tarafından dönem sonunda hazırlanır ve öğretim elemanına sunulur. (EK-5)

EK-1

Bilgilendirilmiş Onam Formu

Bu formÜniversitesi Eğitim Fakültesi PDR Anabilim dalında yürütülen Grupla Psikolojik Danışma Uygulamaları dersi kapsamında psikolojik danışman adaylarını süreçle ilgili bilgilendirmek, grupla uygulama sürecinin yürütülmesindeki sorumluluklarını açıklamak için hazırlanmıştır. Aşağıda grup kuralları ve grubun yürütülmesi ile ilgili detaylar sunulmuştur. Lütfen bu formu işaretleyerek grup liderinize gönderiniz.

Öğretim Üyesi Adı-Soyadı

Email Adresi

Grubun Yürütülmesi ile İlgili Temel Bilgiler

Grup gün ve saati: _____

Grubun yürütüleceği mekân:

Grup Kuralları

1. Grup devam ettiği sürece ilgili gün ve saatlerde düzenli ve zamanında gruba katılmanız beklenmektedir. Eğer önemli bir sorun nedeniyle (ağır hastalık gibi) o gün oturuma katılamayacak olursanız en geç bir gün önce grup liderini arayarak gelememe nedeninizi açıklamanız gerekmektedir.
2. Grupta diğer üyelerin anlattıklarını grup dışında kimseye paylaşmamanız gerekmektedir. Gruptan başka bir üye ile de grupta konuşulanları grupla oturumu dışında konuşmayınız. Gizliliğin (kötü niyetle olmasa da, fark etmeden de olsa) ihlal edilmesi dersten başarısız sayılacağınız anlamına gelmektedir. Gizliliğin detayları grubun 1. Oturumunda paylaşılacaktır.
3. Grupta konuşan kişiyi dinlemeye, anlamaya ve ona destek olmaya çalışmanız beklenmektedir. Benzer yaşantılarınız varsa grupta paylaşmanız, benzer şeyler deneyimlememiş olsam dahi paylaşımda bulunan üyenin deneyimlerini anlamak için çaba göstermeniz gruba katkı sağlamak ve gruptan faydalanmanız için önemlidir.
4. Grupta sizi rahatsız eden bir şey olursa bunu paylaşmanız önerilmektedir.
5. Grupla birlikte belirlediğimiz hususlara dikkat ederek geribildirimlerinizi sunmanız beklenmektedir.
6. Oturum sırasında su-çay-kahve dışında bir şey yiyip içmeyiniz.

7. Grup süresince cep telefonunuzu, bilgisayardaki bildirim seslerini kapalı tutunuz.
8. Grupla birlikte belirleyeceğimiz diğer kurallar eklenecektir.

Çevrimiçi Grupla Psikolojik Danışma Sürecinde Uyulacak Kurallar Aşağıda Belirtilmiştir

1. Grubun çevrimiçi kısımlarında gruba kamera açık, tek başınıza olduğunuz ve kimsenin sizi ve diğer üyeleri duyamadığı bir ortamdan katılmanız gerekmektedir. (Arkada dikkat dağıtıcı öğeler vb. bulunmaması, cep telefonu ile bağlanıldığında da sürekli hareket halinde olunmaması, odalarda gezilmemesi, uygun ve yüzünüzün tam görüneceği bir oturma pozisyonunda katılım gösterilmesi, gruba özenle katıldığınızı hissettirecek kılık kıyafet tercih edilmesi beklenmektedir.) Bu koşulları ayarlamak grup üyelerinin ve grup liderinin sorumluluğundadır.
2. Oturumlarda grup üyeleri ses ya da görüntü kaydı alamazlar.
3. Çevrimiçi oturumlarda grup üyeleri ve lider zoom toplantılarına gerçek ad-soyad bilgileri ile katılmalıdır.
4. Herhangi bir anda, fotoğraf çekmek istendiği grup üyeleri ve lideri herkesten izin alacaktır.

Grupta kullanmanız beklenen beceriler ise şunlardır: Dikkati verme etkin dinleme, destek olma ve cesaretlendirme, kendini açma, yorum yapmadan geribildirim verme, gruptan yararlanma, diğer üyelerin gelişimine destek, gruptan yaşantısından keyif alma, grup kurallarına uyma, şimdi ve buradaya odaklanma, uygun soru sorma

☐ Grupla psikolojik danışma oturumları ile ilgili bilgilendirildim. *Grup kurallarına uymayı kabul ediyorum.*

Ad Soyad: _____

EK-2

Grup Oturumuna Hazırlık Formu (Yardımcı Liderlik Oturumuna Yönelik)

Ad Soyad	
Oturum Tarihi	
Süpervizör Öğretim Elemanı	
A. Bir önceki grup oturumunun içeriğini özetleyiniz.	
B. Grup oturumunda meydana gelen en önemli olaylar nelerdi? Her bir olayda/durumda dahil olan terapötik faktörlerin neler olduğunu ve nasıl rol oynadıklarını açıklayınız.	
C. Grup lideri adayı olarak önceki grup oturumlarında grup üyelerine ilişkin önemli gördüğünüz gözlemlerinizi yazınız.	
D. Yardımcı liderlik yapacağınız grup oturumundaki hedeflerinizi belirtiniz.	
E. Oturumda grubun içinde bulunduğu evreye uygun olarak varsa yapmayı planladığınız müdahaleleri ve alıştırmaları yazınız.	
F. Süpervizyon sürecinde üzerinde durmak istediğiniz sorularınız neler?	

G. Başka eklemek istedikleriniz var ise belirtiniz.

EK-3

Grup Oturumunu Değerlendirme Formu (Yardımcı Liderlik Oturumuna Yönelik)

Ad Soyad	
Oturum Tarihi	
Süpervizör Öğretim Elemanı	
A. Grup oturumunun özetini yazınız:	
B. Grup oturumunda meydana gelen en önemli olaylar nelerdi? Her bir olayda/durumda dahil olan terapötik faktörlerin neler olduğunu ve nasıl rol oynadıklarını açıklayınız.	
C. Grup üyelerine ilişkin önemli olarak değerlendirdiğiniz gözlemlerinizi belirtiniz.	
D. Grup oturumunda hedeflerinize ulaşabildiniz mi? Açıklayınız.	
E. Oturumda sergilediğiniz becerilerinizi nasıl değerlendiriyorsunuz?	
E. Oturumda işlevsel bulduğunuz ve gelişmeye açık alan olarak fark ettiğiniz yönleriniz neler? Açıklayınız.	

F. Başka eklemek istedikleriniz var ise belirtiniz.

EK-4

Genel Öz Yansıtma Raporu (Dönem Sonu)

Ad Soyad	
Süpervizör Öğretim Elemanı	
1. Grupla psikolojik danışma yaşantı sürecini genel olarak nasıl değerlendirirsiniz? Süreçte neler kazandınız, neler öğrendiniz?	
2. Yaşantı grubunda kendinizi açmak konusunda neler yaşadınız? Süreçte kendinize ilişkin farkındalıklarınız neler oldu?	
3. Danışan koltuğunda olmanın deneyimi ve katkıları hakkında neler düşünüyorsunuz?	
4. Yardımcı psikolojik danışman olarak gerçekleştirilen süreçte deneyimleriniz nelerdir? Bu süreçte karşılaştığınız güçlükler ve güçlü yanlarınız nelerdir?	
5. Bu yaşantıdan geçme deneyimi bir psikolojik danışma grubu yönetme konusunda size ne gibi katkıları oldu? Nasıl? Örnek verebilir misiniz?	
6. Kullanılan öğretim yöntemlerinden grupla psikolojik danışma becerilerini öğrenmenizi sağlama açısından etkiliydi? Nasıl bir etkisi oldu? Hangileri etkisizdi? Neden?	

7. Başka eklemek istedikleriniz var ise belirtiniz.

Ad Soyad	
Süpervizör Öğretim Elemanı	
Aşağıdaki her bir maddeye ilişkin öz değerlendirmelerinizi yazınız. Kendinize 1-10 arasında puan veriniz. a) Gruba düzenli katılım: () b) Oturum öz yansıtma raporlarını hazırlama ve zamanında sunma: () c) Grup oturumuna hazırlık raporunu hazırlama ve zamanında sunma: () d) Grup değerlendirme raporunu hazırlama ve zamanında sunma: () e) Grup süresince etik kurallara uygun davranma: () f) Grup süresince grup normlarının oluşmasında katkıda bulunma: () g) Grup süresince bireysel davranışsal amaçlara ulaşma ve grup üyelerinin amaçlarına ulaşmaları konusunda cesaretlendirici ve destekleyici davranma: () h) Grup süresince psikolojik danışma becerilerini kullanma: ()	
Başka eklemek istedikleriniz var ise belirtiniz.	

Kaynaklar

- Aladağ, M., Kağnıcı, D. Y., Cihangir Çankaya, Z., Özeke Kocabaş, E. ve Yaka, B. (2011). Psikolojik danışman eğitiminde grupla çalışma yeterliğinin kazandırılması: Ege Üniversitesi örneği. *Ege Eğitim Dergisi*, 12(2), 22-43
- American Counseling Association. (2014). American Counseling Association code of ethics. <http://www.counseling.org/resources/aca-code-of-ethics.pdf>
- American School Counselor Association. (2016). *ASCA Ethical Standards for School Counselors*. <https://www.schoolcounselor.org/getmedia/f041cbd0-7004-47a5-ba01-3a5d657c6743/Ethical-Standards.pdf>
- Bailey, C. L., & O'Keefe, A. L. (2013). Group counseling curriculum: A developmental humanistic approach. *American Counseling Association*.
- Bond, T. (2016). *Psikolojik danışmanlıkta etik ve yasal konular* (Çev. Ed. B. Yeşilyaprak). Nobel Yayıncılık.
- Council for Accreditation of Counseling and Related Educational Programs (2016). 2016CACREP Standards. Alexandria, VA: Author. <https://www.cacrep.org/for-programs/2016-cacrep-standards/> Erişim tarihi: 25.03.2021
- Carroll M. R. ve Wiggins, J. D. (2016). *Grupla psikolojik danışmanın temel öğeleri: Kavramlar, ilkeler ve uygulamalar* (Çev. Ed. S. Doğan). Pegem Akademi.
- Campbell, J. (2013). *Becoming an effective supervisor: A workbook for counselors and psychotherapists*. Routledge.
- Capuzzi, D., & Gross, D.R. (2009). *Introduction to the Counseling Profession* (5 th Edition). Allyn & Bacon.
- Carroll M. R. and Wiggins, J. D. (2008). *Grupla psikolojik danışmanın temel öğeleri: Kavramlar, ilkeler ve uygulamalar*. (S. Doğan, Çev.). Ankara: PEGEM Akademi.
- Corey, G. (2000). *Theory & Practice of Group Counseling*, 5th ed., Pacific Grove, CA: Brooks/Cole.
- Corey, M. S. and Corey, G. (2006) *Groups: Process and practice* (seventh edition). Belmont, CA: Thompson Higher Education.
- Demir, A. ve Koydemir, S. (Eds) (2011). *Grupla psikolojik danışma*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

- Corey, M., Corey, G. ve Corey, C. (2016). *Psikolojik danışmada gruplar: Süreç ve uygulama*. (Çev. Ed., F. Aysan, S. Balcı Çelik, A. Uz Baş), Nobel Yayıncılık.
- Demir, A. ve Koydemir, S. (Ed.) (2016). *Grupla psikolojik danışma*. Pegem Akademi.
- Eren-Gümüş, A. ve Gümüş, M.A. (2020). *Psikolojik danışmada etik ve hukuk*. Onikilevha Yayıncılık.
- Jacobs, E. E., Schimmel, C. J., Masson, R. L., & Harvill, R. L. (2016). *Group counseling: Strategies and skills* (8th ed.). Boston, MA: Cengage
- Kalodner, C., & Riva, M. (1997). Group research: Encouraging a collaboration between practitioners and researchers: A conclusion. *Journal for Specialists in Group Work*, 22(4), 297
- Locke, D. C., Meyers, J. E. & Herr, E. L. (2001). *The Handbook of Counseling*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Loganbill, C., Hardy, E., & Delworth, U. (1982). Supervision: A conceptual model. *The Counseling Psychologist*, 10(1), 3-42.
- Lüleci, B. (2015). Beceriye dayalı grupla psikolojik danışma eğitiminin grupla psikolojik danışma becerilerine etkisi: Ege Üniversitesi örneği. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ege Üniversitesi, İzmir.
- Mesleki Yeterlilik Kurumu. (2017). *Psikolojik danışman (seviye 6) ulusal meslek standardı*. https://portal.myk.gov.tr/index.php?option=com_meslek_std_taslak&view=taslak_revizyon&task=indir&id=4&standart_id=3092
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2020). *Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri etik yönergesi*. https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_08/31230349_RPDH_Etik_Yonergesi.pdf
- Toth, P., & Stockton, R. (1996). A skill-based approach to teaching group counseling interventions. *Journal for Specialists in Group Work*, 21(2), 103-109.
- Stockton, R., veToth, P.L. (1996). Teaching group counselors: Recommendations for maximizing pre-service instruction. *The Journal for Specialists in Group Work*, 21, 274-282.
- Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği (2021). *Psikolojik danışma etik kodları*. Türk PDR Derneği Yayınları.

- Voltan-Acar, N. (2010). *Grupla psikolojik danışmada alıştırma-deneyler* (4. Basım). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Voltan-Acar, N. (2012). *Grupla psikolojik danışma ilke ve teknikleri* (9. Basım). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Voltan-Acar, N. (2015). *Grupla psikolojik danışma: İlke ve teknikleri*. Nobel Yayıncılık.
- Yalom, İ. (2002). *Grup psikoterapisinin teori ve pratiği*. Kabalcı Yayınevi.
- Yalom, Irvin D. & Leszcz, Mlyn (2005). *The theory and practice of group psychotherapy*. (5. Basım). New York: Basic Books.
- Zeren, Ş. G. (Ed.) (2020). *Psikolojik danışmada yeni açılımlar ve çevrimiçi psikolojik danışma uygulayıcılar için el kitabı*. Pegem Akademi.